

Baggrund:

Visionen er, at der i 2030 ikke er affald til forbrænding i møbel- og interiørbranchen foruden afskæringer og andet træaffald, hvor andre muligheder for brugbarhed i andre produkter er udtømt. I den forbindelse bør mere end 90% genbruges til upcycling*. Derudover bør de danske møbelvirksomheders miljø- og klimaaftryk minimeres så meget som muligt. Med udgangspunkt i de udfordringer møbel- og interiørbranchen står overfor, samt det miljø- og klimaaftryk branchen har, anbefales det, at branchen omstiller sig til cirkulær og bæredygtig produktion samt forbrug med gavnlige klima- og miljøeffekter. Der skal produceres i høj kvalitet med størst mulig fleksibilitet og målrettet den rette efterspørgsel. Desuden bør man i designprocessen fokusere på muligheden for adskillelse samt genanvendelse. Der skal designes således, at der bruges mindst mulige ressourcer til emballage, produktion og i transporten af varerne. Branchens mindset bør ydermere ændres fra lineært til cirkulært. Den cirkulære omstilling skal ses som en konkurrencemæssig fordel for den danske møbelbranche, og skal kunne skabe nye forretningsmodeller, som kan skabe flere jobs og omsætning for branchen.

Følgende anbefalinger er prioriterede, da disse gennem klimavenligt værdikædesamarbejde bidrager effektivt til branchens omstilling til cirkularitet og CO2-reduktion, der fungerer miljøøkonomisk og dermed bidrager til løsningen af branchens udfordringer. Anbefalingerne bidrager til succesfuld cirkulær økonomisk omstilling til bæredygtigt design, velovervejede materialevalg, optimal produktion, cirkulært forbrug, effektive forretningsmodeller og en øget transparens.

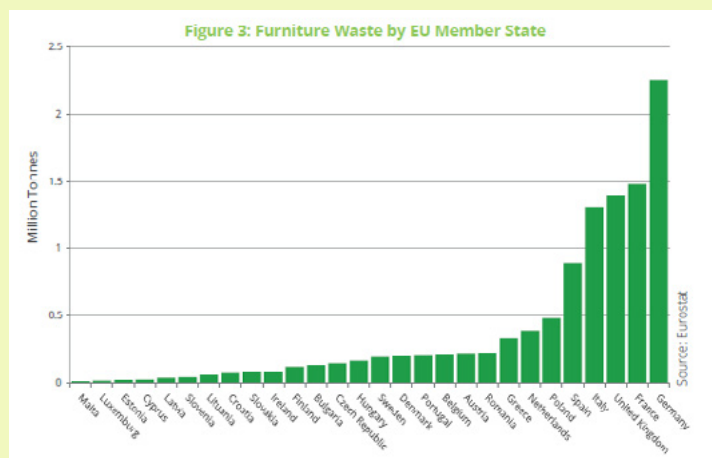
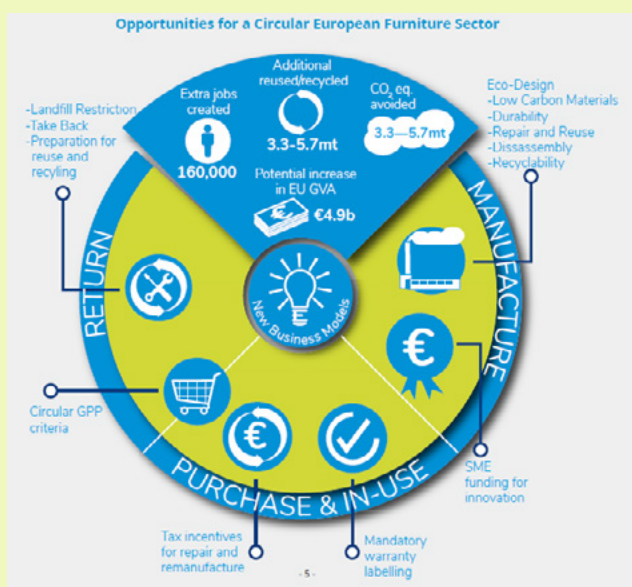
Det er en strategisk målsætning bag initiativerne, at disse vil sikre, at danske virksomheder har mulighed for at efterleve kommende og nuværende EU-lovgivning og gerne forbereder sig før tid med henblik på at opnå konkurrencefordele. Herunder følgende (1) Krav om frasortering af plastik fra affaldsstrømmen inden 2025. (2) EU's forventede tiltag inden for cirkulære tekstiler som en del af en ny "action plan indenfor cirkulære økonomi (3) En eventuel revision af Eco-design direktivet for at inkludere møbler samt et sandsynligt obligatorisk udvidet producentansvar (EPR) for tilbage-tagelse, med mål for genbrug og genanvendelse og med et moduleret gebyr. Der findes bemærkelsesværdige EPR-ordninger i Frankrig, Flandern og Sverige, hvor Frankrig er den eneste medlemsstat, der har implementeret dette til at drive indsamling, genanvendelse og genbrug af møbler fra husholdningsaffald og kommercielt affald.

En forudsætning for succesfuld omstilling af branchen er, at der er adgang til den nødvendige viden, mens der igangsættes initiativer på det rette niveau for at accelerere udviklingen for såvel de brands, som endnu ikke arbejder med Cirkulær Økonomi og for de brands, der allerede har gjort tiltag for CO2 reduktion og som arbejder med cirkulære principper.

*Upcycling, også kendt som kreativt genbrug, er processen med at omdanne biprodukter, affaldsmaterialer, ubrugelige eller uønskede produkter til nye materialer eller produkter af samme eller bedre kvalitet og miljøværdi. Der forventes ikke at kunne opnå en genanvendelse på 100%, da flere danske producenter benytter rest-træ til opvarmning. Indsatsen skal dog sikre, at trærester, der har mulighed for at blive brugt i nye produkter, ikke bliver brændt. Kun små stykker og savsmuld bør bruges til dette.

Offentligt indkøb kan være en stor driver i at omstille den danske møbelbranche. Ved at være forbillede i offentligt indkøb vil rammer og krav inspirere til andre kontraktkøb, som udgør en stor del af den samlede omsætning for den danske møbelbranche. Udbudsportalen (<http://csr-indkob.dk/products/mobler/>) har udarbejdet anbefalinger omkring, hvilke miljømæssige krav, der kan stilles til offentligt indkøb. Det store fokus på pris og dennes vejning i udbudskriterier gør det svært for producenterne at tilbyde alternative cirkulære parametre. Der er mulighed for at udvide producentansvar i offentligt indkøb ud over de tre kontraktmæssige år til adgang til reservedele i op til ti år. Leasingaftaler, redesign, reparation af produkterne samt take-back-løsninger udover de tre år er besværligt. Dog er flere kommuner begyndt at forsøge sig med anderledes tildelingskriterier heriblandt Aalborg Kommune og Frederiksberg Kommune. Den kommende SKI aftale har også et forslag til miljømæssige produkter, men det er endnu ikke muligt at løfte sløret for hvad dette indebærer.

10 millioner tons møbler kasseres hvert år af virksomheder og forbrugere i EU's medlemsstater, hvoraf størstedelen er sendt til deponering eller forbrænding. Danmark er på en 13. plads i EU.

Kilde: European Environmental Bureau.

<https://mk0eeborgicuyctuf7e.kinstacdn.com/wp-content/uploads/2019/05/Report-on-the-Circular-Economy-in-the-Furniture-Sector.pdf>

Anbefalingerne har hver deres specifikke indsatsområde, men bør ses som en helhed, hvor gennemførelse af alle initiativer må prioriteres for optimal effekt, samtidig med at relevante aktører fra branchen inddrages for sammen at danne et fortsat førende konkurrencedygtigt dansk marked for cirkulære bæredygtige møbler og interiør – alt sammen drevet af en solid efterspørgsel. Det er en strategisk målsætning for initiativerne, at disse sikrer, at danske virksomheder opfylder kommende EU-lovgivning før tid, for at opnå konkurrencefordele ved at være på forkant med efterspørgsel og rammevilkår. Der er derfor i de kommende anbefalinger taget udgangspunkt i dette. Det er derudover tilpasset danske forhold ud fra oversigten ovenover "opportunities for a Circular European Furniture Sector" udarbejdet af "European Environmental Bureau".

Prioriterede anbefalinger:

1 Anbefaling: Det skal gøres nemmere for brands at være cirkulære og komme i gang med cirkulære tiltag.

2 Anbefaling: Der skal udvikles et pointsystem, der synliggør brandets indsats og opfyldelse af Cirkulær Økonomiske principper.

3 Anbefaling: Der skal udvikles redskaber, der hjælper forbrugeren med at navigere i brand tiltag og udbud af cirkulære møbler.

4 Anbefaling: Guide til cirkulære muligheder i offentlig og andet kontraktligt indkøb.

#1 Anbefaling: Det skal gøres nemmere for brands at være cirkulære og komme i gang med cirkulære tiltag.

Formål: Initiativer skal sikre, at det bliver nemmere og mere favorabelt for brands at blive cirkulære. Initiativer skal sikre, at danske virksomheder har de nødvendige designkompetencer og grundlæggende viden om potentialet i den cirkulære økonomi. Dette skal sikre et optimalt materialevalg, fordelagtige designprocesser og recirkulering.

Initiativer der kan gennemføres nu:

- 1.1 Der er i møbelbranchen allerede mange initiativer i gang med kortlægning af materialeforbrug, men det er nødvendigt, at der udarbejdes en guide samt anbefalinger mht. prioriteter, der giver flest mulige reduktioner og sikrer længst mulig levetid. Der er desuden behov for at få udarbejdet en LCA på møbelbranchen a la den svenske *mistra future fashion* har udarbejdet på den svenske modeindustri (<http://mistrafuturefashion.com/impact-of-swedish-clothing-consumption/>). Med en sådan er det muligt at se, hvor det er bedst at sætte ind først med initiativer. Samtidig kan en denne form for undersøgelse benyttes som prioriteringsværktøj for de danske virksomheder.
- 1.2 De fleste møbel- og interiørvirksomheder kender ikke deres klimaftryk, og der er behov for en nem og overskuelig måde at få udarbejdet en form for LCA for den enkelte virksomhed. En form for LCA-indblik skal gøre det nemmere at prioritere de rette tiltag mht. til aftryk og en konkurrencemæssig fordel.

- 1.3 Der er behov for udarbejdelse af en national materiale- og designguide, der skal bidrage til at fremme cirkulært materiale- og designvalg inden for møbelbranchen. Guiden skal bl.a. beskrive, hvilke materialer, der har så lavt et miljøaftryk som muligt (ligesom Closed the loop har samlet på tekstiler: <https://www.closed-loop.dk/thefabricsource>)
- Guiden bør desuden opfordre til design for adskillelse med henblik på enten transport, reparation eller mulighed for re-design. Derudover skal guiden give indsigt i betydningen af forskellige materialevalg og bidrage med analyse af forbrugsmønstre. F.eks. er der allerede stor interesse for at benytte genbrugsplast i kompositter og genbrug af brugt træ i spånplader. Derudover eksperimenteres der med alternativer til skum og lakeringer m.m. Der er dog brug for en oversigt på globalt plan over hvilke muligheder, der i dag er tilgængelige.
- Dette skaber et bedre overblik, som gør os i stand til at udvikle bedre løsninger på baggrund af viden om, hvad der allerede er sat i gang.
- 1.4 Prioritering af brobygningsaktiviteter, projekter, programmer, støtteordninger, rådgivning og netværk mellem virksomheder samt videns-, forsknings- og uddannelsesinstitutioner der er i berøring med møbel- og interiørbranchen bør opretholdes og videreudvikles. Samarbejder der fremmer virksomheders kompetencer og designtænkning samt styrker samspillet mellem de forskellige parter bør styrkes. Tilskud til værdikædesamarbejder, teknologiudvikling, designudvikling, forretningsmodeller og markedsmodning vil bidrage til en cirkulær økonomisk møbelbranche. Flere danske møbel SMV'er med i den nationale satsning: CØ SMV, som også har dannet netværk af de deltagende møbelvirksomheder. Derudover har det nye nationale projekt GCO (Grøn Cirkulær Omstilling) også fokus på møbelbranchen. En udarbejdet analyse af muligheder og cases på cirkulær økonomi i møbelbranchen: <http://com.ldcluster.dk/wp-content/uploads/sites/4/2019/01/Cirkulær-økonomi-i-den-danske-møbelbranche-WEB-compressed-1.pdf> som er en slags teaser for branchen. En årlig møbeludstilling kurteret udstilling med cirkulære brands under 3 days of design <https://ldcluster.com/wp-content/uploads/sites/4/2019/05/Introduktion-og-udstillere.pdf>. Disse udstillinger har dannet grundlag for flere internationale udstillinger i samarbejdet med Eksportrådet i New York og London i 2020. Kombinationen af dansk design og cirkulære produkter giver dansk design endnu større værdi og får stor opmærksomhed internationalt, hvilket i sidste ende bidrager med en konkurrencemæssig fordel.

Initiativer der kræver ændrede rammevilkår / politiske initiativer:

- 1.5 Støtte møbelbranchen med at etablere EPD'er og LCA-data på deres produkter, som kan pege på fordele ved kvalitet, levetid og (mindre) CO₂-belastning ved møbler produceret i/nær ved Danmark. Der er behov for analyser ved genbrug med fokus på kemikalier og problematiske materialeforhold.

- 1.6 Der skal udarbejdes en platform, hvor den enkelte virksomhed nemt kan få udarbejdet en mindre ressourcekrævende form for LCA, der kan hjælpe til indsigt i den enkelte virksomheds aftryk og danne udgangspunkt for prioritering.
- 1.7 Lovgivning om miljøgodkendelse skal gøres mere smidig. Dette på baggrund af transition til nye bæredygtige produktionsmetoder og ikke mindst brug af cirkulære materialer. Dette kan medføre høje udgifter i transitionsperioden samt afskrække virksomheder fra at vælge den cirkulære vej. Der er også brug for hjælp til barriere ved eksport af cirkulære løsninger.
- 1.8 Danmark kan finde inspiration i Sveriges politiske valg om nedsættelse af momsafgiften på reparationservices. Dette tiltag betyder på nuværende tidspunkt en halveret moms på reparation af tøj, sko, cykler, hårde hvidevarer. Hertil kommer møbler, som er et oplagt produkt, idet levetiden kan forlænges ved blot mindre reparationer.
- 1.9 Prioritere uddannelse af møbelsnedkere / håndværkere, som kan reparere og sikre gen-salg/brug. Uddanne designere med fokus på redesign af møbler.

#2 Anbefaling: Der skal udvikles et pointsystem, der synliggør brandets indsats og opfyldelse af Cirkulær Økonomiske principper.

Formål: Et pointsystem ligger op til krav om fælles certificering inden for cirkulær økoomi. I dag findes der adskillige certificeringer, der tager hensyn til for mange forskellige kriterier. Et fælles pointsystem giver en dokumenterbar praksis, som kan bruges i markedsføring og dermed støtte virksomheder samt slutbruger til cirkulær bæredygtighed. Initiativer skal give danske virksomheder pejlemærker, der hjælper dem til at navigere samt fremmer omstilling til en konkurrencedygtig og bæredygtig produktion og forbrug.

Pointsystemet kan udvikles med udgangspunkt i fem fokuspunkter af værdikæden; materialer, design, produktion, (gen)brug, genanvendelse og forretningsmodeller. Pointsystemet kan med fordel kobles sammen med allerede eksisterende relevante certificerings-/mærkeordninger og kan udfylde eventuelle mangler i de eksisterende ordninger.

Der arbejdes på EU niveau med at definere kernekriterier, som kan bruges til at definere et 'Green Furniture Mark' (GFM) - et nyt A-G-klassificeringsinstrument svarende til EU's energimærke. Dette har til formål at give forbrugere og indkøbspersonale klarere oplysninger om miljø, cirkularitet og funktioner i møbelprodukter. Denne bedømmelse kan bestemmes ved hjælp af et point-style-system (svarende til BREEAM-metoden⁴ for bygninger) ved hjælp af en selvvurderingsmetode, men med tredjeparts tilsyn. Udvalget skal koordinere og arbejde med at de forskellige point indeholder disse anbefalinger eller ligefrem tager udgangspunkt heri.

CØ MØBEL ANBEFALINGER

Følgende initiativer anbefales at vægte i pointsystemet. Listen er ikke udtømmende.

- Implementeret modulært design hvor møbler kan adskilles på en nem måde.
- Brug af FCS-certificeret træ og/ellers miljøblomsten, svanen, C2C m.m.
- Point for implementeringen af kendte/typiske forretningsmodeller som leje/leasing og etableret take-back-systemer, herunder istandsættelse og gensalg af brugte møbler. Prioriteret adgang frem for ownership.
- Tilbyder vedligeholdelse og reparationservice.
- Redesign til opdatering af brugte og "dødt" lager varer.
- Genbrug dele af usolgte og indsamlede varer, hvis kun dele af produkterne kan bruges.
- Ved udtjent brugsmuligheder eller udslidte varer anerkendes genbrug af materialer til nye produkter.
- Point ved anvendelse af en høj procentdel af genanvendte materialekilder i stedet for jomfru-materialer.
- Point for brug af nye bæredygtige, genanvendelige materialer og processer.
- Brug af mindst mulige ressourcer til emballage, produktion og i transporten af varerne.
- Udfasning af farlige kemikalier.
- Virksomheden skal stræbe efter CO₂-neutralitet og brug af 100% fornybar energi. LCA skal danne udgangspunkt for nuværende situation, og der skal sættes mål på at nedbringe CO₂.

Initiativer der kræver ændrede rammevilkår / politiske initiativer:

- 2.1 Nedsætning af udvalg med relevante partnere, som kan udvikle et sådant pointsystem, som der vil være opbakning til evt. også i andre brancher.

#3 Anbefaling: Der skal udvikles redskaber, der hjælper forbrugeren med at navigere i brand tiltag og udbud af cirkulære møbler.

Formål: Initiativerne skal bidrage til mere bæredygtig forbrugsadfærd inden for møbler. Virksomhedernes interesse i og motivation for at omstille sig til den cirkulære økonomi påvirkes af forbrugernes efterspørgsel. Således vil mere cirkulære indkøbs- og forbrugsvaner bidrage til en bæredygtig møbelbranche. Initiativerne vil sikre, at forbrugeren er tilstrækkeligt oplyst og kan tilgå den rette information, der er en forudsætning for kunne træffe de bæredygtige valg.

Initiativer der kan gennemføres nu:

- 3.1 Ovenstående gratis pointsystem kan fungere som en fælles certificering for danske brands på tværs af brancher og i deres kommunikation om cirkulære fremskridt overfor forbrugeren. Det skal være af fælles karakterer, enkelt og nemt at forstå som forbruger. Dette kan anses som et navigationsværktøj, da det ikke kan forventes, at forbrugerne har tilstrækkelig viden om de adskillige certificeringer.
- 3.2 Understøttelse og udbredelse af brugte møbler skal tilegnes højere status, som det allerede er tilfældet inden for mode. Branchen skal fremhæve gode initiativer og nye spændende platforme, der giver nyt liv til brugte møbler. Derudover skal det ved en LCA på møbelbranchen også markedsføres, hvilke besparelser og hvad man gør godt for miljøet, når der købes brugte møbler i stedet for nye. Det kan desuden overvejes, hvorvidt der skal udarbejdes en oversigt over brands, der tilbyder reparation, take-back-ordninger eller platforme til køb og salg af brugte møbler. En sådan oversigt kunne så opdateres løbende som eks. en app med links.
- 3.3 Blockchain er det mest optimale digitale værktøj for at udviske "green washing". Det digitale værktøj kan være med til at fremme bæredygtigt forbrug, idet forbrugeren får mulighed for at spore varens "rejse" gennem hele værdikæden. Forbrugeren kan bl.a. få adgang til verificeret information om materialer, processer, produktionssteder og mennesker bag produkterne m.m.. På den måde bliver forbrugeren gjort opmærksomme på formålet med designet, hvor mange ressourcer, der reelt bliver brugt på ét enkelt produkt. Dette kan bidrage til større ansvarlighed inden for forbrug, en større grad af vedligehold samt genbrug. Blockchain kan i høj grad bidrage til at "informere og uddanne" borgerne, der dermed kan træffe et mere bevidst valg, før de køber. Blockchain som digitalt værktøj kan desuden være med til at skabe en større grad af tillid mellem forbrugeren og virksomheden. Blockchain kan også benyttes til at forbygge kopi og tyveri af designprodukter.

Initiativer der kræver ændrede rammevilkår / politiske initiativer:

- 3.4 Udvikling af en håndbog, der forklarer betydningen af bæredygtige forbrugsvaner. Dette dokument skal være gratis og offentligt tilgængeligt samt brugbart fra grundskolen og opefter. Heri oplyses der om relevante forbrugsvaner som indkøb, brug (herunder pleje og vedligehold af produkter), genbrug, certificerings- og mærkningsordninger og lignende.
- 3.5 Stærke anbefalinger til hvor ofte forbrugere må udskifte møbler (forskning viser, at danskere benytter gennemsnitlig deres møbler i syv år) der skal derfor opfordres til re-design, reparation og benyttelse af leasing services, take-back-ordninger etc. En oversigt med hvilke brands tilbage hvilke muligheder kan løbende blive revideret digitalt.
- 3.6 Indsamling af brugte møbler skal gøres mere homogent blandt kommuner. Eksperimentere med initiativer til re-design, reparation i stedet for afbrænding og benyttelse af genbrugstræ til spånplader på genbrugspladser.

#4 Anbefaling: Guide til cirkulære muligheder i offentlig og andet kontraktligt indkøb.

Formål: Foruden Udbudsportalen (<http://csr-indkob.dk/products/mobler/>) er der behov for at udarbejde en guide til, hvordan både offentligt og privat kontrakt salg med fordel kan benytte cirkulære forretningsmuligheder. Der skal tage udgangspunkt i både danske og udenlandske cases (især fra Holland og Frankrig) og på baggrund af disse og generelt målsætning om at benytte offentligt indkøb som driver og efterspørger af cirkulære løsninger. Guiden skal løbende opdateres og en evt. portal med cases og erfaringer deles – dette kan evt. gøres i samarbejde med andre EU-lande.

Initiativer der kræver ændrede rammevilkår / politiske initiativer:

- 4.1 Den offentlige sektor bør bidrage til det cirkulære marked ved at opstille cirkulære indkøbskrav. Det offentlige kan medvirke til at drive markedet fremad og skabe større sikkerhed for afsætning af møbler, der er skabt ud fra cirkulære principper.